

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

17 oktober 2024

Kenmerk

DGA-PAV / 89167966

nota

Nota rapport Effecten van maatregelen op nitraat in het
agrarische deel van grondwaterbeschermingsgebieden

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted]

Aanleiding

In opdracht van de ministeries van LNV (LNVN) en IenW heeft Wageningen Environmental Research (WEnR) het mogelijke effect van (aanvullende) maatregelen in grondwaterbeschermingsgebieden op de grondwaterkwaliteit onderzocht. Dit onderzoek is in 2022 uitgezet nadat hierover een afspraak was gemaakt in het Landelijk Bestuurlijk Overleg nitraat (LBO-nitraat).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

Akkoord gaan met het versturen van de Kamerbrief inclusief rapport.

Kernpunten:

- WEnR heeft aanvullende maatregelen doorgerekend om tot doelbereik voor nitraat in de grondwaterbeschermingsgebieden te komen. Voor deze doorrekeningen zijn metingen en modelsimulaties gebruikt.
- De modelsimulaties betreffen vier typen maatregelen: aanpassing in gebruiksnormen, aanpassing van de teelt van gewassen op bedrijven, aanvullende managementmaatregelen en de inzet van biologische bedrijfssystemen.
- Uit de studie van WEnR blijkt dat door de inzet van de maatregel met het grootste doorgerekende effect in ongeveer de helft van het aantal grondwaterbeschermingsgebieden aan het doel van maximaal 50 mg per liter nitraat kan worden voldaan. Bij andere gebieden is een combinatie van maatregelen nodig om aan het doel te voldoen. In zes van de 34 grondwaterbeschermingsgebieden is een vermindering van de nitraatuitspoeling van meer dan 50 mg per liter nodig en het is de vraag of aan deze opgave kan worden voldaan met een combinatie van de in de onderhavige studie beschouwde maatregelen.

Ontvangen BPZ

- Dit rapport biedt handvaten hoe in de grondwaterbeschermingsgebieden gebiedsgericht naar het doelbereik kan worden toegewerkt.
- Tevens biedt dit rapport opties voor een aanvullende aanpak voor de vermindering van nutriëntenuitspoeling in de grondwaterbeschermingsgebieden, zoals voorgeschreven in de derogatiebeschikking.
- In de brief wordt toegelicht dat vanuit het Rijk een eenmalige aanvullende financiering aan de vijf betrokken provincies ter beschikking wordt gesteld tot uiterlijk 2025 voor de continuering van de aanpak in grondwaterbeschermingsgebieden. Hierover heeft u een separate nota ontvangen.
- Hierna wordt het LBO nitraat afgerond. Op basis van dit rapport is de inzet dat de bevoegde gezagen in de toekomst zelf gebiedsspecifiek maatregelen kunnen nemen.

Toelichting

- Sinds 2017 wordt in de 34 meest kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden gewerkt aan het reduceren van de nitraatuitspoeling uit agrarische bronnen, door aanpassingen in de bedrijfsvoering. Hiervoor is in 2017 door de ministeries van LNV, IenW, IPO, Vewin en LTO Nederland een bestuursovereenkomst 'aanvullende aanpak nitraatuitspoeling uit agrarische bedrijfsvoering in specifieke grondwaterbeschermingsgebieden' ondertekend als onderdeel van het Zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (het BO nitraat).
- Het LBO-nitraat is een bestuurlijk overleg tussen LNVN, IenW, LTO, IPO en VEWIN, waarin de afspraken van de bestuursovereenkomst 'aanvullende aanpak nitraatuitspoeling uit agrarische bedrijfsvoering in specifieke grondwaterbeschermingsgebieden' worden besproken. Het LBO-nitraat is sinds het aflopen van de bestuursovereenkomst in 2021 een aantal keer verlengd, waarbij het Rijk dus ook langer een financiële bijdrage naar de Provincies heeft overgemaakt. In 2025 zal het LBO-nitraat aflopen.
- In een deel van de grondwaterbeschermingsgebieden heeft dit geleid tot het halen van het doelbereik van 50 mg nitraat per liter in het bovenste grondwater, in andere gebieden zijn nog aanvullende maatregelen nodig.